

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szöveget minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32. — negyed oldal ... kor. 8. — fel oldal 16. — nyolczad oldal ... 4. —

A díjak előre befizetendők a Szent-István-Társulathoz.

Neveljünk vallásosan.

Mondanunk sem kell, hogy céltudatos nevelést, mely már itt a földön boldogga és megelégedette képes az embert tenni, csak vallásos alapon lehet eszközölni. Lehet ugyan vallás nélkül, a vallásos szellem teljes kizárásával is nevelni, a mint ezt napjainkban, sajnos, teszik is, de ez a nevelés formailag sem lehet tökéletes, annál kevésbé lényegében, mivelhogy teljesen hiával van azon kellékeknek, melyeknek hatása alatt az eszményi ember, az ideális magaslaton álló lélek kialakul.

Figyeljünk csak jól meg egy igazán vallásosan nevelt embert, olyant, a kinek szívet és lelkét szóval egész lényét az őszinte, mely vallásos érzés hatja át és meglepően fogjuk tapasztalni, hogy ennek gondolkozása sokkal fenköltebb, érzése sokkal nemesebb cselekedetei sokkal tökéletesebbek, általában lelki tulajdonai sokkal kimagaslóbbak, mint azé, a kinek a vallásos nevelést kezdettől fogva nélkülöznie kellett, vagy a ki a vallás iránt teljesen közönyös. Igen helyesen mondja erre nézve egyik hírneves egyházi írónk, hogy: «A vallás egy világító tűzoszlop, mely világosságot gyújt a sötétségben, bevilágít szívünk legmélyebb rejtekébe és elvezet bennünket a minden igaznak, szépségnek és jónak ismeretére; egy üdítő forrás, melyből áldás és boldogság fakad mindazokra nézve, a kik csak abból merítenek».

Tudatában volt ennek régi időkől fogva a magyar nemzet, tudatában voltak különösen a magyar *anyák*, a kik mindig a legnagyobb gondtal, a legnagyobb odaadással teljesítették kötelességüket a vallásos nevelés körül, idejekorán beplántálván gyermekeik zsenge szívébe a szeretet tanát, megtanították őket, hogyan kell ennek szellemében élni, hogyan gondolkodni és cselekedni.

Egyedül ennek és semmi más egyebnek köszönhetjük államiságunkat, polgárosodásunkat, előre haladott kulturánkat, szóval mindenünket,

a mivel csak birunk; ennek köszönhetjük, hogy él magyar a földön.

Ezen gonddal ápolt vallásosságon azonban, sajnos, az utóbbi időben erős rést ütött a kor szelleme. A Rousseau, Bazedov, Pestalozzi, Stephani és Dinter-féle nevelési elveknek oly módon való érvényesülése, mely szerint a vallás nem épen szükségesség ahhoz, hogy tökéletes embert nevelhessünk; sőt bizonyos körülmények közt egyenes akadálya az a tökéletes életre való nevelésnek, a mennyiben lenyűgözve tartja a lelket és gátat vet a kutató ész teljes érvényesülésének, rendkívül sokat ártott a vallásos nevelés ügyének. A vallás iránti közöny, a hithidegség kezdte megszállni a lelkeket, melynek tünete kezdetben csak a felsőbb körökben mutatkoztak, de csakhamar átragadtak az alsóbb körökre is, úgy annyira, hogy ma már a *nép* közt is erősen rombol a vallástalanság, és szedi a maga áldozatait itt öngyilkosság, amott teljes anyagi és erkölcsi elzülles alakjában. Mindama szép, kegyeletes szokások, melyek a vallásos érzést, a legfelsőbb lény, az Isten iránti szeretetet voltak hivatva ébren tartani és ápolni az emberi szivekben, különösen a keresztyény családokban, mind jobban hitelüket veszítették, mondjuk — kimentek a divatból. Így a keresztyény anya nem ültette többé gyermekét térdére és nem fektetett súlyt arra, hogy annak beszédre nyíló kisdud ajaka legelőször is az Isten nevével tanulja meg imádattal kiejteni, mint a kinek létünket mindenünket köszönhetjük; nem vezette be hitének, vallásának alapigazságaiba; nem tanította őt meg imádkozni; nem tanította meg a nagy mindenségben, a bámulatot kéltő szép természetben a Mindenhatót szemlélni; nem mutatta meg gyermeke előtt élő példában, hogy az Isten minden, mi csak por és hamu vagyunk, mint azt tették nem igen régen is még a keresztyény anyák.

Csak súlyosbították a bajt a rohamosan megváltozott társadalmi viszonyok, a reális élet túlságig fölszaporodott követelése, a mind nyo-

masztobba való megélhetési gondok, a vallás iránti, a múlt tradícióival homlokegyenest ellenkező szabadsági elméletek, nézetek és fölfogások mind arra szolgáltak eszközül, hogy a legfőbb és legtekintélyesebb nevelési tényezőt, a szülőt, elvonják, eltereljék isteni magasztos hivatásától, kiragadják őt abból a kedves otthonból, melyben eddig oly jól, oly boldogan érezte magát.

Egyanígy hánt el a korszellem a második nevelési tényezővel, az iskolával, melyből a vallásos nevelést teljesen kiszorította az által, hogy megterhelte az iskolát mindenféle limonddal ugyanígyra, hogy abban vallásoktatásról meg ígen, mert ennek megvannak a kiszabott orai, de vallásos nevelésről, mely egészen más szellemet és más tantervet kíván, ez idő szerint szó sem lehet.

De a harmadik nevelési tényező: a *társadalom* sem támogatta valami nagy odaadással a vallás-erkölcsös nevelés ügyét, melynek pedig fontos szerep jutott a nevelés irányításánál. A társadalom, a mint azt mindannyian tudjuk, sok száz, ezer és százezer tagból áll, melyre ugyanannyi száz, ezer és százezer hallgat és figyel és nézi, hogy mit eszelepszik és hogyan eszelepszik. Ez a társadalom, nem szabad felednünk, sok hibába esett a nevelés elvéinek mikénti alkalmazását illetőleg. Nevezetesen ő írta zászlójára mindjárt az alkotmányos élet kezdetén: «Az ifjúságot a megelbítésre kell elsősorban előkészíteni!» Ennek hatása alatt született meg a túlerhelés, mely a nevelést az iskolában teljesen lehetetlenné teszi és az ifjú nemzedék fizikai és erkölcsi degenerálódására vezet; kiöli a lélekből az idealizmust és az önmagukkal meghasonlottak számát szaporítja. Ezen kívül nem egy társadalmi mozgalomnak voltunk az utóbbi évtizedekben szemtanúi, melynek éle határozottan a vallás ellen irányult; nem egy társadalmi intézményt, társadalmi szervezetet ismerünk ma is, melynek nyiltan bevallott tendenciája nem egyéb, mint terjesztetni a vallási indifferenzizmust és a végén teljesen kiirtani a vallásos érzést az emberi szívekből. Említsen-e azt a sok erkölestelen hírlapot, melynek egyenes cél táblája a vallás, mely abból él és jól megél belőle, hogy a vallást, a vallásos meggyőződést pellengére állítja, gúny tárgyává teszi; azt a sok rossz könyvet, az iródalomnak azt a tömérdek fattyú hajtását, melyek egyenesen a megromlott társadalom bőkezűségére alapítják egzisztenciájukat, egyenesen annak a zsebére utaznak és a melyek raprólnapra száz és száz ártatlan lelket mételtyeznek meg döntenek az erkölestelenség örvényébe. Megdöbbenéssel kell az embernek szemlélni, mint áruljak kendőzetlen arezal és terjesztik a legerkölestelenebb férczműveket, a legpiszkosabb illusztrációkat nemcsak városban, de künn a falvakon is. Eddig csak a vőfélykönyvek jártak izetlen viczcseikkel, de ma már «Csintalan asszonyok», «Lepel nélkül», «Leányok pongyolában», «Egy pamlag emlékirata» stb. stb. forognak közkezen.

Igy jutottunk el oda, a hol most vagyunk, ezeknek köszönhetjük az erkölcsök egyre fokozódó elernyedését az ifjúság elvadulását, fegyelmetlenségét és mind ama számos bajokat, melyek a társadalom testen rágódnak és annak életszerveit sorvasztják és pusztítják.

(Folytatása következik.)

«Kath. iskolai könyveink bírálatának egyes mizériáiról.»

E cím alatt foglalkozik lapunkkal az egri «*Népiskolai Tanúgy*». Hogy miért éppen e cím alatt, azt a dolgoknak nyugodt, tárgyilagos megítélése mellett nem tudjuk megérteni.

Ököt pedig erre a szíves velünk való foglalkozásra egy a lapunk 27-ik számában megjelent *tanúgy-bírálat* szolgáltatott. Ebben van a cikk tartalma és a címe között az egymásra vonatkozás.

De hogy hamar a dologra térjek, izeltetőül is, meg a cikkíró röviden összefoglalt véleményének föltűtetése céljaul is, idézem saját szavait. Előre is bocsánatot kérve azonban olvasóinktól, hogy lapunkban, ha csak idézve is, ily kifejezéseket vagyunk kénytelenek használni.

«*Kérdem, nem szegyen, gyaldázat-e — mondja cikkíró — hogy ilyen bírálat jelenhetik meg hazánkban — elterjedtségénél — fogra legelső katolikus lapjában.*»

Lássuk ennek a *csak szegyenre, meg gyalázatra* való bírálatnak ama pontjait, a melyek *ilyen* illetést adtak cikkíró szájába. Azonban a pártatlan igazság érdekében kénytelenek leszünk minden idézetet *eredeti*, helyesebben szólva *megváltoztatlan* alakjában is közölni. Mert a míg egyrészt ez lenyeges, másrészt talán jellemző is.

Azt mondja a bíráló — írja a «Népiskolai Tanúgy»: «Az olvasmányok alapján való tanítás csak akkor vezetne igaz eredményre, ha az olvasmányok írásbeli kivonatos földolgozása megengedhető volna.» Ehhez hozzáragasztja cikkíró a maga *szeregy* észrevételét a következőkben: «*Hát ez új találmány! Ilyet állítani csak az mer, a ki nem tudja, mit beszél.*»

Hát ez a kitétel, egyszerűen izléstelenség. A most idézett rész eredetiben így van: «A tananyagok olvasmányok alapján való földolgoztatása valójában csak úgy vezetne valódi és maradandó eredményre, ha azoknak a gyermekek által eszközlendő írásbeli kivonatos földolgozása megengedhető volna.»

Ez egy kicsiket másképen hangzik. Más a formája, a tartalma és más gondolatokat is ebreszt!

És tényleg még a közelmúltban is erősen foglalkoztak azzal az eszmével, hogy a felső osztályban szaktantárgyak helyett olvasmányok alapján kell az anyagot földolgozni olykép, hogy az a már érettebb eszű gyermek lelki tehetségeinek hatékonyabb műveléséért az anyagot tárgyaló azt az

olvasmányt dolgozza föl *kivonatossan*. (Hiszen a helyes nyelvtanítás az új tanterv értelme szerint is ezen a nyomon halad, tehát ide készít elő.) De sőt az újabb időben is van ennek a fölfogásnak sok híve s úgy látszik, ez a körülmény is készítette a közoktatásügy vezetőjét ama rendelet kiadására, mely az *írásbeli dolgozatok* redukálását sürgeti. Mindebből azonban még mindig nem következik az, hogy «ilyet állítani csak az mer, a ki» stb.

Azután meg az egész bíráló szelleme ezt a fölfogást is igyekezik megvilágítani és kidomborítani. (Lásd a «Népnevelő» 27-ik számát.) Hogy lehetett hát e fölött oly «megfélelkezett» ítéletet írni?

És kérde tovább a «N. T.» S vajjon miért kellene a kivonatokat készíttetni? Czitál: Azért, hogy ez anyag részecskéi, a képzetek a gyermek lelkületében állandóan megmaradjanak... Ez már csak: «Borzasztó»-nak itéli cikkíró!

Eredetiben pedig ez így hangzik (de hogy teljes legyen a megértés, egy sorral feljebb kezdem): «De ezt (t. i. az olvasókönyvekről kivonatos földolgozást készíttetni) nem szabad tenni... És ha ez nem lehetséges, eredmény szempontjából mi áll elő? Az, hogy a földolgozott anyag részecskéi, mint képzetek, lassankint elmosódnak és feledésbe mennek, holott a tanczel egészen ellenkezőt kíván, t. i. azt, hogy a mit földolgozunk, az a gyermek lelkületében állandóan bevéve maradjon».

Egy tetszik, hogy az elmondottak értelme tovább füződési az előbbi gondolatnak. Nincs itt sem ugrás, sem értelmetlenség, de még csak «Borzasztót» sem találtunk.

Hogy a «részecskébe» olyan nagyon belebotlik a cikkíró, az az ő baja, meg hibája is, mert az egész évi anyag részletezésének minden létezése, jogosan «részecské» is lehet. A «lelkület» pedig nem egyéb, mint egy jámbor tollszaladás. Csak hogy persze, nem kákán esomót keresőnek kell lenni az embernek s nem doronggal hadonászónak.

Igy folytatja tovább cikkíró, persze ez is idézés akar lenni: Írásbeli kivonatot kívánna, «hogy az olvasmányok alapján való tanítás eredményes legyen», de — mondja ő — a lényeg kiemelését, hogy a részletek megmaradjanak, nem. (T. i. kívánja a mi bírálónk.)

Hát kérdem most már, hogy az, a ki valamely munkát tanulmányozva, kivonatoz, vagy valamilyen olvasmányt kivonatoz, kérdem, vajjon az nem a gerinczet, a dolog velejét, savát, nem a lényegét jegyzi le? s mindezt nem azért eszeleksi-e, hogy a lényeg és mellette a hozzáfüződő részletek is megmaradjanak emlékében? Hát ez nem józan, nem természetes, nem mindegy? És most melyik az a rászolgált érdem, a melyet cikkíró a következő megjegyzéssel akar honorálni: «Hát van az ilyen embernek (t. i. a mi bírálónknak) sejtelve a lélektan «á» betűjéről? Hát tudja ez, mit beszél?»

Czikkíró kurióziumképen újra ismétli, hogy «írásbeli kivonatokat kíván», de ezt csak azért ismétli, «mert tulajdonképen arra akarok rámutatni, hogy a jeles bíráló nem tudja, mi az iskola igazi célja». Lám, hova sülyed a képezdei s. tanárság kvalifikációja!

Most folytatjuk a «Népnevelő» tankönyvbírálója szavait... «holott a tanczel egészen mást kíván, t. i. azt, hogy a mit feldolgozunk, az a gyermek lelkületében állandóan bevéve maradjon. (A következőkre lesz szükségünk.) Innen van, hogy középiskoláinkban még mindig az emleztetés viszi a főszerepet, a mi az olvasmányi földolgozással fölváltva, kettős eredményt biztosít és pedig az értelmi művelést s vele kapcsolatosan az állandóságot».

Czikkíró a saját okoskodásába így állítja be, illetőleg idézi e részt: «A középiskola azért tartja *főfeladatának* (hol áll ez? Szerk.) az emleztetést... Hát nem önként érzi az ember azt, hogy ez lehet minden, csak nem jóakarátú idézés?»

Tovább így ír: «Azt mondja tovább (t. i. a «Népnevelő»), hogy a jól szerkesztett szakkönyvecske, olvasmányként is földolgozható s azért *ajánlja* ő a szakkönyvecskét».

Itt is mást ad a mi tankönyvbírálónk tollába, mert ez a rész így olvasható a Népnevelőben: «*És ezért vagyok én barátja* az osztott népiskolai tankönyveknek, melyek, ha jól vannak szerkesztve, mint olvasmányok is feldolgozhatók».

Azért vált szükségessé az «*ajánlja*» meg «*ragyok én barátja*» kitételek egymásmellé állításának, mert tovább ezekre támaszkodva, azt mondja cikkíró: «Leszámítva azt, hogy *előbb azt bizonyítja*, hogy az olvasmánykezeléssel *túlterhelik* a gyermeket, meg azért barátja a szakkönyvecskének, mert olvasmányként is tárgyalhatók»...

Legelőször is nem azt mondja, hogy túlterhelik a gyermeket, meg hogy ellenkezésbe jönne önmagával, s másrészt meg egy cseppet sem fából vaskarika az ő állítása, mert bírálóának az ő okoskodása szerint ez a helyes kilyukadása. A ki a «Népnevelő» ama bírálóát higgadtan, pártatlanul olvassa el és bele tud abba a világos szellembe hatolni, nem fog igazat adni cikkírónak, sőt elítéli őt.

A mit a *stilszörnyetegekről*, meg a mit továbbat mond, hogy a «Népnevelő» tank. bírálója, *magát mint tanfőru mérte papírra írni*, nem sok, — semmi — jelentőségű megjegyzések. Mindenki úgy is azt írhatja, a mit tud, vagy akar, ebben kit-kit a maga tudása és izlése vezet. Csak a toll nagyon két élű fegyver és nagyon könnyen megsebzí magát vele az, a ki nem tudja önmérséklettel vezetni és szabadjára hagyja.

Hogy mikor «a Szent-István-Társulat amnyit áldoz a tankönyvirodalomban fölvett versenyben, hát akkor körültekintőbben kellene eljárni a bírálókat közreadásában», ez a kérdés a mi belső ügyünket képezi. Készséggel jelentjük ki mindamelllett, hogy bárki részéről jövő őszinte,

igazságos, méltányos és mindenképp fölényes és szívesen veszi a kritikát. Ha nem azt meg egyenesen kikérjük magunknak, hogy minden ötödik-hatodik szájon keresztül kerüljön hírekkel a Szent-István-Társulat mosoktalan hírnevét és tisztességét ne illesse senki. A ki pedig mégis helyet ad a mendemondának, ne neveljen ezekben tegye azt és hintse a konkolyt.

Azért jól azzal a sisakrostélylyal, lássuk a szabad homlokot.

A mi pedig végül a cikkíró befejező sorait illeti, hogy «S ha szükségét látjuk, a főbb bajra is rámutatunk» — hát csak lássuk azokat a főbb bajokat, érzünk magunkban annyi szinte fertias bátorságot, hogy ráismerünk a bajainkra s szembe szállunk velük. Ha pedig csak amilyen ötödik-hatodik szájon át járó ügyek azok is, jobb ha ott maradnak a hol születtek, hogy mi meg meghessünk békeségben, becsülettel, egymást támogatva, kitartással a mi szeretett tanúgunk útján mindig följebb, Isten szent nevében előre!

Es ha Isten velünk, ki ellenünk?

Czike Imre.

Értesítők.

Szives örömmel ismerjük el, hogy értesítőink színvonalán minden tekintetben emelkedett. Azt a nagy föladata, a mely megírásukhoz fűződik, többé-kevésbé sikerrel oldotta meg minden iskola.

Mert mi a feladata az iskolai értesítőnek? Rövid, de teljes képet kell, hogy adja az iskolai év történetének. Meg kell, hogy emlékezzék az év minden jelentősebb mozzanatáról és mindenről ösztön, leplezetlenül kell beszámolnia. Az ösztönesség és igazság legyen mindegyikének jelszava. Mert minden, a mi abba az értesítőbe bekerül — vezérfontánál fog az a jövőben szolgalmi sok tekintetben.

Minden értesítő az intézet szelleméről is kell, hogy beszéljen: nagy tévedés volna tehát, csupa száraz statisztikai adatokkal megtölteni azt. Szükség van ugyan azokra is — de nem csak azokra.

Tanulságos lenne minden intézetre, ha kölcsönösen, hivatalból megüldönnék egymásnak értesítőiket. Ugyan a helyi viszonyok és egyéb különleges körülmények más és más arányt adnak minden értesítőnek, mégis az elrendezésben, beosztásban s egyéb más tekintetekben, az intézet élet lérvető szellemében stb. okvetlenül találma a figyelmes szemlélő utánzandó, követendő példát.

A legtöbb értesítőben nagyon sok becses anyag van összehordva, de nehézkes az áttekintése: ez pedig sokat ront, mert nehezíti a tanulmányozását. A másik sokat markol és nem bírja az anyagot kellően, értéké szerint rendezni, földolgozni. Milyen helyes volna már ez okból is látni, tanulmányozni más értesítő is. Így legalább az ember — sokszor, nemcsak a maga kárában tanul.

Minden szerkesztésnél szükséges, hogy bizonyos sorrendet tartsunk be, ezzel rendszeressé és nyugodtá tesszük a tárgyalást: megtartjuk a helyes sorrendet s nem marad semmi sem ki, viszont nem ölelünk föl egyet kétszer, vagy töltjük az időt, meg a papírost haszontalanul.

Helyesnek találjuk azt a mind általánosabba váló szokás meghonosítását, melyben valamely alkalmas tárgy értékes nyitja meg az értesítőt. Ne legyen terjengős, inkább közepes, de — tartalmas, épületes és szükség-szerű. A körülményekhez képest, a többire nézve, szolgál az értesítő: az intézet állapotáról (szervezete, helyiségei, felszerelése, esetleges internátusa, segélyezések, ösztön-

dijak). Az intézet működéséről és pedig: a vallásos nevelésről, fegyelmezés, egészségügy, testi nevelés, ünnepek, kirándulások, értekezletek. Adjon számot a végzett tananyagról, tankönyvekről, vizsgálatokról. Ezek után következzenek a statisztikai adatok, majd mindenféle utasítások és végül *taburálók a jövő iskolai évre nézve*. E legutóbbi kérdés különösen is fontos és nagyon kevés értesítőben talál helyet. Nem mondjuk, hogy szorosan ez a rend tartassék be, de vezérfontánál sokszor és sokban szolgálhat.

Az értesítők belső becses tartalma mellett, megvan a külső tetszetős formája, kiállítás is. Ez is fontos nevelési tényező! Mindaz, a mit a gyermek kezébe kap, legyen tartalmas és a külső kiállítást illetőleg izésti fejlesztő.

Az *«Esztergomi érseki tanítóképző» értesítője*. Bevezető sorait — csupa ideális nemes irány — egy magas röptű vallásos buzgóságú cikk képezi: *«A tanító a Mátyás-társulatban»*. Hogy mi ez és mit ezelő ez a társulat, annak megértésére álljon itt ez a néhány sor idézet:

«A tiszta szív és a gyöngéd hit, ez az a két vonás, a mely egy tanító növendék és tanító arculatának kedves-séget nyújt. E kettő egybe van forrva egymással, kölcsönösen fokozva, ápolva egymást. A tiszta szív finom szálait a gyöngéd hitbe bocsátja; a gyöngéd hit pedig a tiszta szívben nyer kedves hajlékot. És ha az ifjú lélekre e két szép vonást rá akarjuk vetni, ha azt akarjuk, hogy fehérezzen, melyet az ártatlan élet ápol, a hínek rózsafelhete mint kedves pír verődjek ki, a boldogságos Szűz elé kell őt vezetni.

A Mátyás-társulat iskola, mely nevel, erősít, megtanít szeretni az élet tiszta örömeit. Nem vezet ki az életből, sőt bevezet az életbe. Megtanít nemcsak szép elvekre, kaprázatos nézetekre, hanem magára az életre. Nemcsak a pusztulás bús dalát pengetik ott, hanem a föltámadás, a megújulás győzelmi énekét is. Nem szomorkodni jön oda az ifjúság, hanem elédézni.»

Nagy, nemes, magasztos ez a társulat. Vajha létesülne ez mennél több helyen: éreznék bizonyosan az életre kiható hatását.

A szorgalmi idő főbb mozzanatait ő eminenciája a biboros hercegprímás névnapjának megünneplése, az iskolai hivatalos ünnepségek hazafias, lelkes megtartása képezték.

Az intézet vallásérkölesi és fizelmi állapotára nézve tiszta képet adnak a következők:

A gyakorlati kereszténység és a munkás hazaszeretet biztosítása képezi intézetünk legfőbb törekvését, mert tudjuk, hogy Isten és hazát nem lehet egymástól elválasztani, azért a ker. elveket nemcsak szóval hirdettük, hanem minden alkalmat megragadtunk, mikor ker. meggyőződésünknek külsőleg is kifejezést adhattunk.

A ker. erkölcsök gyakorlására irányzott ezen törekvésünk az ifjúság erkölcsi és fizelmi állapotában termi gyümölcseit.

Az erkölcsi nevelés mellett a hazafias érzés ápolására is nagy súlyt fektettünk. Egy pillanatra sem tévesztettük szem elől, hogy a magyar hazának vagyunk gyermekei, a miért is oda irányult minden törekvésünk, hogy az intézetünkben kikérülő tanítók mindmegannyi apostolai legyenek a magyarságnak. Ezt az eszmét domborították ki összes iskolai ünnepélyeink.

A vallásérkölesős nevelés mellett az elméleti és gyakorlati kiképzésre is nagy gondot fordított az intézet tanári kara és minden eszközt fölhasznált arra, hogy az ifjúság önmunkásságát fölkeltsé és szorgalmát fokozza.

Segélyek, jutalmak, ösztön- és pályadíjak czimén: 8356 kor 50 fillér osztatot ki.

Az intézetnek külön segítő-egylete is van 9767 kor. 65 fillér tőkével.

Az ifjúsági önképzőkör működését szavalás, szónoklás, fölolvadások, viták, írásbeli művek és pályázatok képezték.

A tanári kar névszerint való fölörölása után a végzett tananyag képét találjuk.

Az intézet növendékeinek érdemsorozatára nézve, csak azt az egyetlen megjegyzést tesszük: úgy hisszük, *nagyon szigorú*.

A hat osztályú osztatlan gyakorló iskola végzett tan-

anyagának feltüntetése után statisztikai kimutatást közöl
Gyűjtemény: Vilmos, igazgató.

A kimutatás ügyes formában, kimerítően számol be:
vallás, nemzetiség, viselet, előmenetel stb. tekintetében
az intézetről.

Az értesítőben van a jövő tanévre nézve értesítés.

IRODALOM.

A főt. kerületi tanfelügyelők, plébános-iskolaigazgatók
és a tek. tanító urak b. figyelmébe!

A nagyméltóságú püspöki kar határozata értelmében a
magyarországi kath. népoktatási intézetekben csak azokat
a tankönyveket szabad használni, melyeket a Szent-István-
Társulat ad ki, vagy a melyeket a kebelében működő
tankönyvbíráló bizottság approbál és jegyzékébe fölvesz.
Kérjük, hogy a jövő iskolaévtől kezdve csak a Szent-
István-Társulat Jegyzékébe fölvetett tankönyveket szí-
veskedjenek iskoláikba behozni.

A midőn erre b. figyelmüket fölhívni bátrak vagyunk,
tudatjuk, hogy a Szent-István-Társulat kiadásában meg-
jelent tankönyvekből, behozatal céljából kért mutató-
példányokat készséggel küld a Társulat könyvkiadó-
hivatala (Bpest, VIII., Szentkirályi u. 28. sz.)

A Szent-István-Társulat Igazgatósága.

VEGYESEK.

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felkérjük lapunk szíves olvasóját, hassanak
oda a katolikus tanügy iránt érdeklődőknél — kiknek
lapunk hivatalból nem jár — hogy lapunkat előfizetésük-
kel támogassák. Az összes példányokhoz minden díjmen-
tes nélkül kedvezményül ingyen csatoljuk a legközelebb
megjelenő és hivatalból összeállított

*Tankönyvek és taneszközök jegyzéke
az 1901-1902. tanévre*

című mellékletünket, mely minden katolikus tanfőúrnak
és tanügybarátunk nélkülözhetetlen tájékoztatói szolgál.

Lapunk megjelenik minden vasárnap egy ívnyi tartal-
malmal.

Előfizetési ára egész évre 6 korona.

A «Nemzeti» kiadóhivatala.

Változások a tanfelügyelői karban. A vallás- és
közoktatásügyi minisztérium *Alpári Lajos* pozsonyi s. tan-
felügyelőt Arvamegye és *Adamócs Imre* budapesti s. tan-
felügyelőt a szabadsági tanterület népoktatás ügyének
önálló vezetésével bizta meg. Gratulálunk.

Csaszka ersek a tanügyert. A kalocsai tanító-
képző-intézetet Csaszka György ersek, ömél, megnagyob-
bitja. Egyelőre új szertárakat, zene- és tornahelyiségeket
építtet és a tantermeket kibővítteti. Ezek után az interná-
tus és a gyakorló-iskola beállítására kerül a sor. A jövő
tanév megnyitásáig fogantatandó építkezésekre 18.000
koronát utalványozott ki.

Leiki gyakorlatok Csik-Somlyón. Mailath gróf
erélyi püspök papjaival és a kántortanítókkal az idén is
megtartotta a szokásos nyári ekzerzijumokat. A kántor-
tanítókat P. Schlick János jezsuita atya vezette folyó hó-
9-13-ig. Jelen volt 124 kántortanító. Mailath gróf papjai-
val és kántortanítóival együtt vezett minden legkisebb
résztétel pihenés, megszakítás nélkül.

Az iskolai munka és pihenés. Walter Gyula dr.
párciátus, főtanfelügyelőnek az országos katolikus tan-
ügyi tanácsban e czímen tartott előlvasása, melyet nemrég
közöltünk, külön füzetben is megjelent.

**Hol vegyének papirost az iskolásfiúk? A Tanító-
Háza szerződésbe lépett egy fővárosi papírkereskedő-
céggel, hogy Tanító-Háza javára átenged bizonyos per-
centet a nyereségből, ha viszont a Tanító-Háza a céget
ajánlja az iskolákban. A fővárosi papírkereskedők és
könyvkötők sérelemnek találták magukra nézve ezt a
szerződést s a monopóliumot látták benne. Ezért sietve a
fővároshoz folyamodtak, hogy legalább a főváros ne
engedje iskoláinak tanulóit presszionálni. A tanács utá-
sította az iskolaigazgatókat, figyelmeztessék a szülőket és
gyermeküket, hogy az iskolákban szükséges papíroszeme-
ket, író- és rajzeszközöket, ha azok a követelményeknek
megfelelnek, bárhol vásárolhatják.**

Meghívó. A kassa-vidéki róm. kath. tanító-egyesület
közgyűlése f. évi augusztus hó 22-én d. e. 10 órakor Kas-
sán a kath. legényegylet termében fog megtartani, melyre
az egyesület t. tagjait s a tanügy barátait tisztelettel
hívja meg. Eryiczke, 1901 július 24-én. *Tomeškö Alajos*,
elnök.

A valláshaborító diákok. A jó múltkor történt,
mint megírtuk, hogy a ferenczvárosi polgári iskola néhány
diákja óráközben kicsúfolta az iskolaépület előtt elhaladó
egyházi körmenetet és az abban résztvevő apácákat. Kácz
Vilmos ferenczvárosi plébános valláshaborítás miatt föl-
jelentette a rakonczátlankodó diákokat úgy a fővárosnál,
mint az esztergomi érseki széknél. Erre megindult a vizs-
gálat, melynek eredménye, hogy az iskolaszék Bárczy
István tanácsos, a székesfőváros tanügyi osztálya vezető-
jének elnöklésével úgy ítélte, hogy a ferenczvárosi polgári
iskolából tizenegy tanuló kizárassék. A kizárt diákok a
jövő évben már nem folytathatják tanulmányukat a
ferenczvárosi iskolában. Az ítéletet közölni fogják az
esztergomi érseki székekkel, valamint a megsértett apa-
cákkal.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. J. Talán már el is küldetett. — **G. L.** Köszönet.
Gratulálunk. II. Névtelen beküldött közleményre nem reflektálhatunk. — **J. K.** Attétük a Szent-István-Társulat
főtiszt. igazgatóságához. Lapunk szépirodalmi dolgokat
nem közöl. Lapunk szigorúan tanügyi szaklap, a kath.
magyar közoktatás organuma. — **B. V.** Az ismertetést
vettük. Nyomdába adtuk. — **P.** Levélben felkeltünk. —
Sz. F. Lemondását adja be augusztus hóban s jelentse ki,
hogy szept. 1. állásától fölmentést kér. Ez esetben jelen-
legi állását augusztus végén elhagyhatja. — **P. J.** A kér-
dezett alapszabály jóváhagyás végett a vallás- és közokta-
tásügyi m. kir. minisztériumhoz is beterjesztett; onnan
még nem érkezett vissza. — **K. S.** A hitfelekezeti iskola
céljára az 1868. XXXVII. t. cz. 355. §-ban megállapított
5%-nál magasabb iskolai adó is követelhető. Az erre
vonatkozó miniszteri rendeleteket lapunk egyik számában
szó szernt közöltük. Ezek szerint az említett uraság is
köteles a kivett adót megfizetni s a kivételt meg nem
akadályozhatja. Az eljárás a következő: 1. Az iskolaszék
kiadja, hogy 5% adót vet ki. 2. Fölterjeszti a határozat-
ot jóváhagyás végett az egyházi főhatósághoz s a meg-
erősítés után a határozat jogerős. — **H. M.** A fizetés-
javítás alapján kiállított új díjlevelet egy, a nagymélt.
vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz intézett kérény-
hez mellékelve a pléb. igazgató iskolaszéki elnök beterjeszti
a további eljárás végett az illetékes kir. tanfelügyelő-
séghez. **T. K.** Mai számunk foglalkozik vele. Igaza van, nekünk
is a «melnár meg a szamara» története jut eszünkbe.
Mindenkinek eleget tenni nem lehet. Hogy kiadványainkat
és köztük tankönyveinket ajánljuk és ajánlatjuk, ez
nekünk nemcsak természetes jogunk, de kötelességünk is.
Kényszerít erre bennünket más kiadók hasonló és hason-
lób eljárása. Hogy pedig mindezt nem titokban tesszük,
álljon itt a *Szent-István-Társulat* 1901 május 23-án tar-
tott XLVII. rendes nagygyűlésének jegyzőkönyve, melyben
a társulat érdemes igazgatója szó szerint ezeket mondja:
«Nem elég azonban, mélyen tisztelt Nagygyűlés, könyvet
könyvre publikálni, de gondoskodni kell azoknak ismer-
tetéséről, elterjesztéséről is. Utána kell látni, hogy mind-

egyik könyv eljusson oda, a hova szánya van. Ez tette szükségessé a költseges gyakori hirdetést. A múlt évi augusztus 15-iki jubilaris ünnepen Esztergomban s szent István király nappján Budapesten a várban külön sátorban árusították kiadványainkat s időhöz kötött árbeszámlyással is igyekeztünk előmozdítani azoknak kelendőségét. Könyvküldőhivatalunk két segédje pedig a tavasz elején nagy utakat tett az országban, főleg tankönyvkiadványainknak az illetékes helyeken való bemutatása céljából. Láthatja ebből is a támadás izléstelen gyanúsító voltát. Minket azonban sem ez, sem ehhez hasonló támadások nem tantorítanak el az egyenes, becsületös és igaz úttól. A mi főrekvésünk a jövőben is szorgalmas szeretettel szolgálni nemes ügyünket. Üdvözlét!

Felélés szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Bars-Taszaron a róm. kath. segédkantortanítói állás betöltendő. Javadalma 400 korona, élelmezés, bútorozott szoba, fűtéssel takarítással. Levelekre azonnal válaszol. *Határidő augusztus 15.* 302 1—1

A varkonyi (Csallóközi) róm. kath. osztálytanítói állomásra *augusztus 15-ig* pályázat hirdettetik. Fizetése havonta 800 kor. havi eljeges részletekben. Lakás egy bútorozott szoba, földszárvával. Köteleessége az egyesített I. és II. osztály vezetése, az ismétlők tanítása és felügyelése a kántoriálláson való segédkezés, melyekért azonban külön díjazás nem jár. Pályázhatnak okleveles férfiak és nőtanítók. Kérvények főt. *Határidő augusztus 15.* 332 1—1

Tót-Megyerre egy, esetleg több róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 800 kor. a községtől és államtól, egy bútorozott szoba. A tannyelv magyar. Tót nyelvből írtások és kántorsághoz készülők előnyben részesülnek. *Határidő augusztus 15.* 333 1—1

Nagylyucs (Pozsonym.) róm. kath. iskolánál üresedésben lévő tanítói állomásra, melynek jövedelme államszégyéből 668 kor., a község penztárából 134 kor., egy szobából 40 lakás. *augusztus 15-ig* pályázat hirdettetik. Pályázhatnak férfiak és nők is. Kérvények f. *Határidő augusztus 15.* 334 1—1

Nagyfajkúrt róm. kath. iskolánál kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: 9 kat. hóid 782 \square -ól szántóföld, melyet maga művel 120 korona, 5 hektoliter rozs 40 kor., államszégy 286 kor., községtől 240 kor., stóla 40 kor., ágybér 10 kor., osztálytűs 8 kor., iskolatűsre 37 kor. 80 fill. összesen 581 korona 30 fillér. Lakás: két padlózott szoba, zárt konyha, kamra, istálló, 652 \square -ól házikert. Kérvények f. e. *szeptember 5-ig* főtiszt. *Határidő augusztus 15.* 335 1—1

Bernece-barati (Hontmegye) róm. kath. másodtanítói állomásra *augusztus 11-ig* pályázat hirdettetik. Jövedelme 600 korona a községtől és oklevelesnek 200 kor. államszégy. Bútorozott szoba fűtéssel. Kérvények főt. *Határidő augusztus 11-én* elfoglandó. 342 1—1

A huygagi osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása 800 korona és egy 61 fa. A pályázók kérévényeket folyó év *augusztus 9-ig* küldjék be a nógrádvárosi *plébánia-hivatalkához*. Pályázhatnak tanítónők is. 348 1—1

A pozsony-szölösi róm. kath. népiskolánál tanítói állásra pályázat hirdettetik. Fizetése 832 kor. Tannyelv: magyar-tót. Köteleessége: mindennapi és ismétlőiskolában tanítani, kántori teendőben segédkezni. Kérvények

augusztus 15-ig **Bócz Károly**, pléb. isk. elnök úrhoz küldendők. 346 1—1

A pozsonyi róm. kath. autonóm hitközségnek iskolaszéke egy 1200 korona kezdőfizetéssel és 420 korona lakbérrel javadalmazott tanítói állásra hirdet pályázatot. Az alábbiak szerint főlserelendő pályázati folyamodványok folyó évi *julius hó 31-től* egész *augusztus hó 1-ig* délelőtti 11 órától délutáni 2 óráig a kath. népiskolák igazgatójánál, *Göndör Károly* úrnál (Székese gyháztér 11. sz. alatt I. emelet) benyújtandók s figyelemzetnek a pályázni öhajítók, hogy később beérkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek. Pályázók kötelesek okirattal kimutatni: 1. keresztlő levéllel születésük helyét, idejét és róm. kath. vallásukat, 2. magyar honpolgárságukat és községi illetőségüket, 3. hazai állami vagy nyilvánosság jogával bíró róm. kath. tanítóképezdén sikerrel lett elméleti és gyakorlati vizsgálat alapján szerzett magyar és német tannyelvi népiskolákra vonatkozó tanítási képességüket, 4. eddigi gyakorlati működésüket az illetékes iskolaszék bizonyítványával, 5. hogy erkölcsi tekintetben kifogástalan életmódot folytattak, az illetékes helyhatóság bizonyítványával, 6. az illetékes tiszti orvos bizonyítványával, hogy teljesen egészségesek s a tanítói pályára testileg alkalmasak. A meynyiben ezen tanítói állásra netán a már szolgálatban álló segédtanítók közül töltetnek be, úgy az esetleg üresedésbe jövő, 960 korona fizetéssel és 240 korona lakpénzzel járó segédtanítói állásra szünte pályázat hirdettetik, melyre nézve a fentiek szerint főlserelt folyamodványok ugyanazon időben benyújtandók. A segédtanítói állás ideiglenes természetű. **A pozsonyi** róm. kath. aut. hitközség iskolaszékének 1901. évi *julius hó 13-án* tartott üléséből. *Dr. Kuncz Rezső*, iskolaszéki jegyző. 243 1—1

Az osztrói (Nyitra megye) róm. kath. iskolánál megüresedett fő- és osztálytanítói állomásokra pályázat hirdettetik. A főtanító fizetése a következő: 512 korona a községi penztárból, 72 kor. fajarandóság, 12 kor. kertilletmény, 84 kor. földhaszonbér és 120 kor. község hozzájárulása. Lakása: 2 szoba, konyha, kamra és istálló. Az osztálytanító fizetése: 500 kor. a községtől, 36 kor. fára, 264 kor. államszégy. Lakása egy szoba. Pályázhatnak csak okleveles tanítók. Tanítási nyelv tót-magyar. Az iskolaszékre intézett folyamodványok főt. *Rovicsky Bertalan*, esperes úrhoz Csejthez küldendők. Pályázati határidő *augusztus 12-ike*. 244 1—1

A rohói (Nyitra megye) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelem 2 szoba, konyha, 2 kamra, melléképületekkel, gyümölcsös kerttel, 409 korona készpénz, tártletmény fejében 28 kor. 44 fill., vallásalapból 34 kor. 68 fill., templom és alapítványokból 35 korona, stólaból vagy 100 kor. Terményekben: 12 pozsonyi mértő búza, 44 pozsonyi mértő rozs, 200 köteg rőzse, 2 hold 233 \square -ól. Mellékjövdelem: a rovicskői állami iskolában róm. kath. gyermekeknek hittanbani oktatásért 200 kor. Köteleessége: kántori teendőket végezni, mindennapos és ismétlő oktatást teljesíteni, harangozásról, az iskola fűtéséről és takarításáról gondoskodni. Választás a pályázók személyes jelenlétének kötelezettsége, melyet *augusztus 12-én* délelőtt. Az állás szept. 1-én elfoglandó. Pályázatok a rohói *plébánia-hivatalkának* címére küldendők. 359 1—1

A búr-szent-miklósi (Pozsonym.) róm. kath. magyartót tannyelvű tanítói állásra pályázat hirdettetik. Évi jövedelem: 800 korona, 100 korona fa átalány, melyből a tanterem is fűtendő. Lakás: egy bútorozott szoba és fakamra; egyébre igényt nem tarthat. Köteleesség: II—III. osztályt vezetni. Határidő *augusztus 20.* Folyamodhatnak okleveles férfi- és nőtanítók. A megválasztandó egy évi próbaidőre alkalmaztatik. Kérvények az *iskolaszéki elnökséghez* címzendők. Az állás szeptember 1-én elfoglandó. 366 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Betöltendő a dobrónyai (Zólyom megye) anyaegyházhoz tartozó **bereznai** fiók-hitközségi róm. kath. iskolánál üresedésbe jött tanítói állomás. Jövedelme 668 korona, sokféle czimen. Parasztházi egyszobás lakás melléképülettel. Köteleessége: a mindennapi és az ismétlőiskolákat a

hitánban és az összes előirt tantárgyakban oktatni. Tót nyelv tökéletes bírása szükséges. Pályázni szándékozó férfi- és nőtanítók, nemkülönböztetve övönök okmányolt kérvényeiket a dobrónyai iskolaszékre címzetten, főbízt. *Narossád György* esperes-plébános úrhoz Dobronyára *augusztus hó 8-ig* nyújták be. 363 1—1

Turócszentmária okleveles róm. kath. kántortanító, esetleg csupán tanítónő kerestetik. Tanítói jövedelem 600 korona középkorban, kántori jövedelem 260 korona középkorban és természetben. Tisztességes lakás, kert. Tannyelv magyar-tót. Személyes megjelenés előny. Folyamodványok *augusztus 25-ig Pillárk István* iskolaszéki elnökhöz küldendők. 362 1—1

Csanádi egyházmegye.

A battonyai róm. kath. el. III.—IV. oszt. magyar nyelvű leányiskolai tanítónő állomás megüresedvén, ennek betöltése végett *augusztus 10-ig* pályázat hirdetik. Fizetése: a) évi 880 kor. havonként előre fizetve, b) a leányismétlők tanításáért 80 kor., c) szabad lakás, mely áll 3 szoba és konyhából, faszín és kert, d) 35 kor. isk. átalány, e) egy vagon kemény tűzifa, házhoz hordva, melyből a tanterem is fűtendő. A megválasztandó tanítónő köteles a leány növendékeket a nőkézimunkákban is rendszeresen tanítani. A kérvények a róm. kath. iskolaszékhöz címezve, a plébániahivatalhoz adandók be. Szabados József, h. isk. igazgató. 350 1—1

Győri püspöki megye.

Az ujkeri róm. kath. elemi népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetés polgári évre okleveleseknek 800 kor., középlevelezetteknek 600 kor. havi előleges részletekben, egy bútorozott szobával. Pályázhatnak tanítónők is. Kötelesség a I.—III. osztály önálló vezetése, kántoriakban segédkezés. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati határidő *augusztus 15.* Ujker. Sopronm. Az iskolaszék. 305 2—3

Szanyban (Sopronm.) a róm. kath. iskolánál két osztálytanítói állás van üresedésben. Javadalmazás egyenként 600 kor. havi részletekben, bútorozott külön szoba társasággal és fűtéssel. Az állás tanév közben el nem hagyható. Kérvények *augusztus 14-ig az iskolaszéki elnökhöz* küldendők. 323 2—2

Damonya (Sopronm.) kisközségben lemondás folytán üresedésbe jött róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdet az alulirt iskolaszéki elnök. Az állásnak pénzértékben főiszámított állagos évi jövedelme 747 kor. 62 fill. Ezenkívül lakóház kerttel és kántori jövedelem, melyert vasár- és ünneppnapokon és nagybőjton naponként litániát vezetni és egyházi tevékenységnek segédkezni köteles. Pályázati határidő I. évi *augusztus 11.* Választás aug. 15. Pályázók a választás napján kötelesek személyesen megjelenni. Répce-Szent-Györgyön, u. p. Hegyfalu (Vasm.). 1901. évi július 15. Dr. Eröss József, iskolaszéki elnök. 337 1—1

A győrothi (Sopronm.) róm. kath. iskolánál újonnan szervezett osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazás: egy szobából álló lakás, fűtés címén 36 korona, középkorban 674 korona. Tannyelv: horvát. Kötelesség: egy osztálynak önálló vezetése s a kántortanítónak szükség esetén ingyenes helyettesítése. Határidő *augusztus 15.* Az iskolaszék. 331 1—1

Kalocsai érseki megye.

Ó-Kanizsára (Bácsmegeye, Szeged mellett) segéd-kántortartó keresek. Fizetése: havonként 20 korona ellátással. *Kék Béla.* 357 1—2

Nyitrai püspöki megye.

Rassó (Trencsénm.) államilag segélyezett róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalmazás: három szoba, konyha, kamra, pince, kis kert, tűzifa, 800 korona, ötödéves korpótlék az államtól. Okleveles tanítók vagy tanítónők kérvényeiket *augusztus 13-ig* küldjék alulírtokhoz. Predmér, 1901 július 17. *Stesikál József*, esp. pléb. 338 1—1

Duló-ujfalusi államilag segélyezett róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói állomás I. é. szeptember hó 1-én

betöltendő, 800 korona, lakás és fűtésből álló jövedelemmel. Pályázni Ohajtó okleveles és tót nyelvet bíró tanítók, tanítónők kellőleg felszerelt kérvényeiket az alulírtokhoz küldjék át. Pruszka (Trencsénm.) *Chocholus Béla*, esperes-plébános. 355 1—1

A radvosztkai államilag segélyezett róm. kath. iskolához tót-magyar nyelvben jártas ökl. tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetése az államsegéllyel 800 korona. Egy szobából álló lakás. A folyamodványok *Székely János* iskolaszéki elnökhöz Ó-Besztercze (Trencsénm.) küldendők. Pályázati határidő *augusztus 22.* 361 1—1

Pannonhalmi egyházmegye.

Bakonybélbe egy róm. kath. magyar okleveles osztálytanító kerestetik. Fizetése bútorozott szobán kívül 600 korona havi részletekben, 4 méter kemény tűzifa föltyárgva. Kötelessége egyik tanteremben tanítani, az ismétlősöket föltyárgva oktatni és a kántorságban segédkezni. Pályázhatnak férfi, esetleg nőtanítók is. Pályázati határidő *augusztus 11.* Kérvények alulírtokhoz küldendők. *Tomásits Odó*, plébános, iskolaszéki elnök. 330 2—2

Pécsi egyházmegye.

A berkesdi (Baranyam.) róm. kath. elemi népiskolánál osztálytanítói állásra, 1901 évi *augusztus 20-ig* terjedő határidővel pályázat hirdetik. Javadalmazás egy polgári évre 600 korona középkor, 120 kor. váltásáig a második szoba, konyha, kamra és kert helyett. 12 □ méter hasáb tűzifa, melyből az iskolaterem is fűtendő, szoba, ágyta és asztallal. Kötelesség a III., IV., V., VI. osztály önálló vezetése, tannyelv magyar: a növendékeknek a templomban tartozik. Ha okleveles férfitanító a pályázók között nem találkoznak, akkor okleveles nőtanító, vagy nem képesített fi., vagy esetleg nőtanító is szükségéből alkalmazhatni fog. A folyamodványok Berkesdre, (posta helyben) az iskolaszéki egyházi elnökhöz küldendők. Az állomás évközben csak kántortanítói önálló állomással cserélhető föl. Berkesd, 1901. július hó 22-én. *Radó Dezso*, esp. plébános, iskolaszéki elnök. 353 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Gölniczbánya városához tartozó **Gorztelep** róm. kath. népiskolájánál tanítói állásra pályázat hirdetik. Szabad lakáson kívül, — mely áll: 2 szobából, konyhából, fűtőkamra, istálló és kertből — javadalma a városi pénztárból: 600 korona középkor havi előleges részletekben és 20 bécsi öl tüzelőfa, államsegély pedig évi 88 kor. Kérvények *augusztus 20-ig* főbízt. *Szobissok Emil* plébános úrhoz küldendők. 347 1—1

A hákori (Nógrádmegye) üvegyári telepére egy újonnan szervezett kath. iskolához okleveles tanítónő kerestetik. Fizetése lakáson, fűtésen kívül 800 korona. Közimunka külön díjazva, mellékjövedelem biztosítva: német nyelvtudás előnyvel bír. Folyamodványok alulírtokhoz *augusztus 15-ig* küldendők. Gácsfalva-Gács, július 25. *Mieszl Zsigmond* esperes, ker. tanfelügyelő. 364 1—1

Szatmári egyházmegye.

A csomaközi kántortanítóságra *augusztus 20-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme: kényelmes lakás, 589 □ öl kert, középkor 200 kor. államsegély 160 korona, stóla és mispéncz 100 kor., 8 hektoliter búza, 9 hektoliter rozs, 4 méteröl tűzifa, 23 kat. hold homoki szántóföld, 818 □ öl szőlő, ezeket a tanító munkáltatja és fizeti adóját, 8 drb jószágra legettetés. Ha a hitközség megelégedésére működik, évenként 100 kor. személyi pótlék. Személyes bemutatkozás előnyös. A kellőleg felszerelt kérvény *Kosztura Ignác*, espereshez intézendő, Csomaközre (Szatmárm.). 339 1—1

Leányfalva (Beregmegeye, Munkáéstól egy órányira) községi iskolájához róm. kath. kántortanítót keres. Fizetése: 800 kor., lakás, kert, tűzifa. Tannyelv: magyar-német. Pályázati határidő *augusztus 20.* Felső-Schönborn p. Munkács, 1901 július 18. *Komka Gyula*, pléb. iskolaszéki elnök. 336 1—1

Székeslőhérvári egyházmegye.

Osztálytanító állásra pályázat nyitatta. A tanító állás fizetése: kasszánban 100 korona és termények értékeben 200 korona. Pályázati határidő *augusztus 29.* Az iskolatanítóhoz névelő tanár: Eszterházy Miklós Mórész. Kérvények: *Központ, János, Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény.* 349 1-2

Inetára (Földmunka) tanítótanító keresetlik. Evi fizetése: 740 korona. Pályázati határidő: október 15-én. Kérvények: *Augusztus 27-én.* Főszereplő kérvények: *Augusztus 27-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: augusztus 27-én. Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

A szepetneki római kath. iskolások az úrnapi iskolában tanító állásra *augusztus 4-én* pályázatot nyitottak. Pályázati határidő: augusztus 4-én. Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. Kérvények: *Augusztus 4-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: augusztus 4-én. Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-2

A kisköcski római kath. tanítótanító állásra pályázat nyitották. Fizetése: 800 korona. Pályázati határidő: *augusztus 25-én.* Kérvények: *Augusztus 25-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: *augusztus 25-én.* Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-1

A zala-erdődi római kath. iskolának tanító állásra pályázat nyitották. Fizetése: 600 korona. Pályázati határidő: *augusztus 25-én.* Kérvények: *Augusztus 25-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: *augusztus 25-én.* Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-2

Az szentiványi (Szent-Györgyi) római kath. iskolának tanító állásra *augusztus 15-én* pályázat hirdettek. Fizetése: 440 korona. Pályázati határidő: *augusztus 15-én.* Kérvények: *Augusztus 15-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: *augusztus 15-én.* Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-1

Vécsi egyházmegye.

A sződi római kath. tanítótanító állásra pályázat hirdettek. Fizetése: 260 korona. Pályázati határidő: *augusztus 25-én.* Kérvények: *Augusztus 25-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: *augusztus 25-én.* Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-1

Veszprémi egyházmegye.

A zalavári római kath. iskolások más tanító állásra pályázatot nyitottak. Fizetése: lakás, fűtés, élelmezés a tanítótanítóknak és 300 korona. Elsőbbség az okleveleseknek. Pályázati határidő: *augusztus 4-én.* Kérvények: *Augusztus 4-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: *augusztus 4-én.* Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 2-2

Veszprém-Osziopon a római kath. tanító állásra *augusztus 15-én* pályázat hirdettek. Fizetése: 800 korona. Pályázati határidő: *augusztus 15-én.* Kérvények: *Augusztus 15-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: *augusztus 15-én.* Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-1

A táscai római kath. iskolához egy osztálytanító keresetlik. Fizetése: polg. évre 700 korona, bútorozott szoba fűtés takarítással. Kötetessége az I.-II. oszt. önálló vezetése, tanter. teendőkhöz az ismétlőknel segédkezés. Az állás szept. 1-én elvállalható. Kérvények: *aug. 15-én.* Kérvények: *aug. 15-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: *aug. 15-én.* Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-3

Zágrábi érseki megye.

A túske-szent-györgyi Zalaúri Muraköz, posta Muraköz Királyi római kath. tanítótanító állásra pályázat hirdettek. Fizetése: 2500 korona. Pályázati határidő: *augusztus 25-én.* Kérvények: *Augusztus 25-én.* Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály, Eszterházy Mihály. Pályázati határidő: *augusztus 25-én.* Szeged, Káptalós, Ács, Földmunka, Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-1

Ajánkozás. Egy harmadik képezdőt teljesen végzett ajánkok *augusztus 15-én.* Czimán, Csizmadia, Benczúr, Szelecsény. 349 1-1

MÁRIA ORSZÁGA.

35 új, eredeti Maria-enek, két szólamra, orgona vagy harmonium kísérettel - szerkesztette és kiadta:

HOÓS JÁNOS

a temesvári m. kir. all. tanítóképezde zenetanára.

Az énekek a legjelesebb egyházi írók költeményeire vannak szerkesztve és szólamok is nagy hatással énekelhetők. — **Ára 7 korona,** mely összegnek beküldése után a mű bérmentve küldetik. 243. 3-3

GÉPEKKEL BERENDEZETT

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET.

175. 1-2

Rieger Testvérek

Budapest, Garay-utca 48. sz.

Rieger Testvérek Jägerdorff (Osztr.-Szilézia) es. es kir. udv. orgonagyármesterei. Legelőször árakon kiváló legnyomású (pneumatik) orgonákat szállítanak.